

Høringsuttalelse– Tilbudsstruktur for videregående opplæring i Innlandet.

Innlandet fylkeskommune har lagt fram forslag til en fireårig tilbudsstruktur for videregående opplæring gjeldende fra skoleåret 2026/27 til 2030/31. Fylkestinget vedtok i sak 66/2024 Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune. Fylkeskommunedirektøren er nå bedt om å legge frem høringsnotatet til politisk behandling, og saken vil omhandle fylkeskommunedirektørens vurderinger knyttet til tilbudene som foreslås i en fireårig tilbudsstruktur. Tilbudet for voksne innarbeides i strukturen og prosessen sammen med tilbud til ungdom.

Ny opplæringslov legger føringer for at fylkeskommunen i planlegging og utbygging av det totale videregående opplæringstilbudet skal legge stor vekt på kompetansen samfunnet trenger, jf Opplæringslovens § 5-3. 4-årig tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune søkes utformet slik at det sikres utdanningstilbud med høy faglig kvalitet, stabilitet og forutsigbarhet når elevgrunnlaget synker i årene fremover. Samtidig gir også lovverket søkerne sterke rettigheter.

Rettighetene til ungdom er i utgangspunktet uendret når det gjelder selve elevinntaket. Voksne sin rettighet i ny opplæringslov gir en styrket og tydeligere rett til videregående opplæring og til å fullføre yrkes- eller studiekompetanse.

Fylkeskommunedirektøren mener det er viktig å se tilbudene til ungdom og voksne i sammenheng, for om mulig å svare opp samfunnets behov for kompetanse enda bedre. Tilbudet til voksne skal foregå innenfor gitte økonomiske rammer, noe som også setter begrensninger for hvor bredt tilbud man kan gå ut med. Dersom det innenfor gitte fagområder er utfordringer med å skaffe nok læreplasser til ungdom, er det uheldig å samtidig sette i gang tilbud til voksne. Derimot kan det i motsatt fall være relevant å sette i gang tilbud til voksne der lærebedriftene mangler lærlinger fra ungdomsopplæringen, for eksempel innenfor industriell matproduksjon eller andre fag som har manglende rekruttering i ungdomsopplæringen.

Skole og tilbudsstruktur må ses i sammenheng med tiltak og prosjekter knyttet til utenforskap og inkludering i regionen.

Kongsvingerregionen IPR ser positivt på at regionen sikres et bredt og stabilt tilbud. Det er viktig for Kongsvingerregionen at elevene får reelle valgmuligheter lokalt, slik at vi kan beholde attraktiviteten som utdanningsregion. Vi mener også at tilbudsstrukturen bør speile satsingen på **Innlandsporteføljen** og de kompetansebehov som der er identifisert.

1. Sentrum videregående skole videreføres med bredt yrkesfaglig tilbud, inkludert bygg- og anlegg, elektro, helse- og oppvekstfag, IT og medieproduksjon, restaurant- og matfag, salg, service og reiseliv, teknologi- og industrifag, samt frisør- og rørleggetilbud.

2. Øvrebyen videregående skole beholder en tydelig studieforberedende profil med idrettsfag, realfag, språk, samfunnsfag og økonomi.
3. Vg2 Frisør og Vg2 Rørlegger etableres som stabile tilbud, noe vi vurderer som svært positivt.
4. Vi er bekymret for bortfallet av Vg2 Datateknologi og elektronikk, selv om vi forstår ønsket om å styrke Automatisering og Elenergi og ekom. *Vi mener likevel at **dataelektronikk** bør vurderes i sammenheng med nye digitale fag, da behovet i arbeidslivet fortsatt er til stede.*
5. Fireårig struktur gir forutsigbarhet, men kan svekke fleksibiliteten til å svare på raske endringer i søkertall eller arbeidslivets behov. **Kombinerte klasser** kan være en løsning som gir større fleksibilitet og samtidig sikrer oppstart av viktige tilbud.
6. Innen helse og omsorg støtter vi utprøving av **alternative opplæringsmodeller**, slik at vi kan møte rekrutteringsutfordringene på en ny og mer fleksibel måte.
7. Helse- og oppvekstfag er et kjerneområde og vi støtter sterkt at helsefagarbeider tilbys i alle regioner. *Samtidig er det behov for å utvikle alternative modeller for å styrke rekruttering innen helse- og omsorgssektoren.*
8. Bredden innen bygg- og anleggsteknikk, teknologi og industrifag, samt restaurant- og matfag gir gode muligheter for voksne i Kongsvingerregionen. *Vi ser også behov for å inkludere områder som **vann og avløp** i framtidige vurderinger.*
9. Studiekompetansefag tilbys fleksibelt (dag, kveld, digitalt), noe som er avgjørende for voksnes deltakelse.
10. Viktig å se ungdomstilbud og voksentilbud i sammenheng, for å unngå konkurranse om læreplasser.
11. Tilgang til kompetanse er kritisk for næringslivet i Kongsvingerregionen. Vi har en stor **arbeidskraftreserve** blant ufaglærte, unge utenfor skole/arbeid og innvandrere. Det må settes inn målrettede tiltak for å aktivere denne ressursen.
12. Vi ser et særlig behov innen **helse, pleie og omsorg, samt industri**, og det er viktig å prioritere kompetansehevende tiltak som møter denne etterspørselen.
13. Vi vil også trekke fram behovet for opplæring innen **bussførerkort**, der mange får jobb før utdanningen er ferdig. Det er stort behov for flere lokale deltidsjåførere, og dette bør speiles i tilbudsstrukturen.
14. Skole- og tilbudsstruktur må sees i sammenheng med tiltak og prosjekter knyttet til utenforskap og inkludering i

Industriklyngen 7sterke:

Industriklyngen 7sterkes høringsinnspill må også sees i sammenheng med Kompetanseforum KI Kongsvinger sitt innspill:

«Næringssammensetningen av regionen, som er et industrielt kraftsentrum og stor skogregion, påvirker hvilke skoletilbud vi trenger. 7 sterke representerer over 100 regionale bedrifter, med over 4000 arbeidsplasser, hvorav en stor andel er innen industri, bygg og anlegg. En bred portefølje innen yrkesfag er derfor avgjørende for å stille næringslivets behov, samtidig som også ingeniørmangelen er tydelig blant våre medlemmer, som taler for stort behov for studiespesialisering også fremover.

Næringslivet etterlyser fagarbeidere innen linjer som ikke finnes i regionen i dag. Det har for eksempel vært jobbet for å få automasjonslinje til Sentrum vgs. Det har vært noe lavt søkertall til linjen. Samtidig vet næringslivet at mange bedrifter, og stadig flere, har behov for nettopp denne kompetansen.

Tilbud som bedrifter ønsker, og som de må rekruttere lærlinger utenfra, er kjemiprosessfag (Mapei), betongfag (bygg og anlegg) og platearbeiderfag.

Lærlingene rekrutteres hovedsakelig fra regionens videregående skoler, men også Elverum og Skedsmo. I tillegg til at flere tar imot fra Karriere Innlandet.

Er det tilbud som ikke tilbys i Innlandet og som du mener din region kan være naturlig vertskap for?

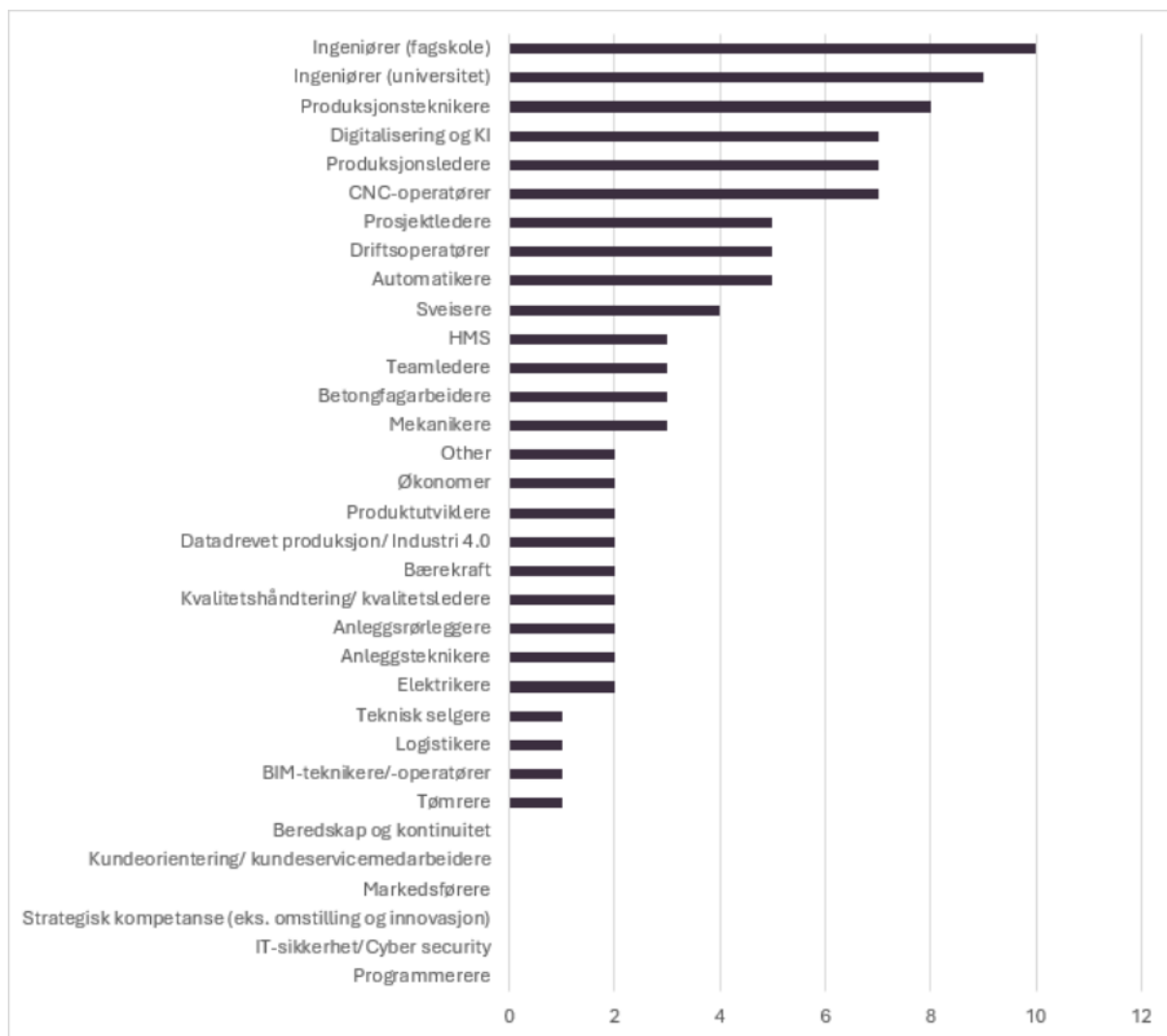
I nåværende tilbudsvifte for Innlandet er det god dekning av fag slik næringslivet ser det. Karriere Innlandet har tilbud som nå også gjelder fra året man fyller 19. 7sterke, har de tre siste årene jobbet med styrking av samarbeidet mellom skole/opplæring og næringslivet, og er like opptatt av *hvordan* opplæring foregår som at tilbudet skal utvides.

7sterke peker også på at altfor mange havner i utenforskap i regionen i dag, og det er et perspektiv en må ha med når løsninger skisseres. Elever får generelt for lite innsikt i de potensielle yrkene de velger i ung alder, og gir opp utdanning i et løp som ikke passer dem.

Sammen med kommunene i regionen og fylkeskommunen jobbes det med å etablere et kompetansesenter for yrkesfag, hvor strukturene i samarbeidet mellom aktørene er det viktigste. Mer sømløse overganger, hjulpet av næringslivet, skal være med på å sikre elevenes fortsettelse i løpet, fra barne- og ungdomsskole, gjennom videregående, med YFF og lærling løp, til ferdig fagarbeider, og med videre muligheter for fagskoleutdanning.

Det utredes også muligheter for et prosjekt med VA-linje, i samarbeid med Høgskolesenteret i Kongsvinger/Campus Kongsvinger, med for eksempel anleggsrørlegger, som vi vet flere i regionen har behov for.

7sterke har spurt hva slags kompetanse det er viktigst for bedriften å få inn utenfra de neste 5 årene (ekstern rekruttering fordi de ikke har noen internt som kan læres opp i faget), og har følgende respons:

Dette bidrar til innsikt i hva næringslivet anser som viktig i årene fremover.»

Konklusjon

Kongsvingerregionen trenger en bred og stabil videregående opplæring som både reflekterer fylkeskommunens satsinger og regionens arbeidslivsbehov. Vi ber fylkeskommunen sikre at både Sentrum og Øvrebyen videregående skoler kan opprettholde og videreutvikle sine profiler, at fleksibilitet beholdes i strukturen, og at nye modeller og fagområder som vann/avløp og digitale yrkesfag kan prøves ut.

Karriere Innlandet Kongsvinger har potensial til å bli en sentral arena for livslang læring og kompetansebygging på videregående skole-nivå i regionen. Vi støtter forslaget om bred tilbudsstruktur for voksne, og understreker viktigheten av å koble opplæringen tettere til arbeidslivets behov, spesielt innen helse, industri og transport. Tiltak som styrker tilgangen på kompetanse og aktiverer arbeidskraftreserven er avgjørende for å møte framtidens behov i Kongsvingerregionen.

Med hilsen

Kompetanseforum Karriere Innlandet Kongsvinger

Anne Huse

Leder